

Vas István Paksról levelet írt a Szabad Néphez, amelyben számon kéri, hogy hazánkban miért nem terjedt el a szülési fájdalomcsillapítás négynevezeti pszichoprofilaktikus módszere, miért a meg nem értés véle kapcsolatban. Vas István nem orvos, nem is egészségügyi dolgozó, de el kell ismerni — igazán van, amikor szemünkre hányja közömbösségünket.

Az első fájdalomcsillapító

Évezredek óta semmiféle hatásos eljárás nem volt a testi fájdalom csillapítására. Száztiz évvel ezelőtt fedezték fel az éternarkózt, az első hatásos és használható fájdalomcsillapító eszközt, amelyet rövid idő múlva Simpson tanár Edinburghban szülésnél is alkalmazott. Ugyancsak ő kezdte néhány hónappal később éter helyett a gyorsabb hatású kloroform használatát. A skóciai Edinburgh tehát a szülési fájdalomcsillapítás kiinduló helye.

Az utolsó évtizedekben az orvostudomány és a gyógyszervegyészet rendkívül sok altatót, fájdalomcsillapítót, érzéstelenítő gyógyszert, illetve eljárást fedezett fel, amelyekkel teljes mértékben úrrá tudnak lenni minden testi fájdalomon. Szülésnél is egyre szélesebb körben alkalmazták a legkülönbözőbb gyógyszereket, érzéstelenítő eljárásokat. Ezek között azonban egy olyant nem találunk, amely megfelel az összes követelményeknek. (Ilyen követelmények, hogy a fájdalomcsillapítás sem anyai, sem magzati károsodást ne okozzon, ne hosszabbítsa meg a szülés idejét, biztosítsa a fájdalommentességet a szülés egész tartama alatt és széles körben alkalmazható legyen.)

Hazánkban a felszabadulás előtt a szülési fájdalomcsillapítás kevés hívet szerzett az orvosok között, nem annyira tudományos megfontolások, mint inkább az egyház erős befolyása miatt. A felszabadulás után a magyar szülések nagy lendülettel foglalkoztak a fájdalomcsillapítás hatásos megoldásával. Ez időben vált népszerűvé világszerte a triklóretilén (narkogén) nevű bódítószert, amely beleegyeztetés útján hat. Mi is megkezdjük ennek alkalmazását, általános bevezetését azonban korlátozta, hogy a szülés egész tartamának fájdalommentességét ez a szer sem biztosítja és bár a legveszélytelenebb, még sincs minden káros hatás nélkül. Másrészt: a szülészeti osztályok általános panasa, hogy szűk a gyógyszerkeret. Bár ennek túllépéséért még senkit sem csuktak le, az orvosok nem szeretik a kórházigazgató szemrehányásait, s így takarékoskodni kénytelenek a fájdalomcsillapítókkal is.

Miért fájdalmas a szülés?

Közben új utakon indult el a szülési fájdalomcsillapítás megoldása. Vizsgálni kezdték a kérdést, miért keletkezik a szülésnél fájdalom? — hiszen az ember minden élettani működése teljesen fájdalommentes, a fájdalom csak kóros működés kísérője.

Read angol orvos, mintegy 30 évvel ezelőtt a szüléstől való félelemben vélte megtalálni az okot. Egy asszony szüléséhez hívták, aki bár igén kedvezőtlen körülmények között élt, lakásán szült, mégis teljesen fájdalommentesen. Az orvos nála a félelemnek, aggodalomnak legkisebb

jelét sem tapasztalta. Read szerinti a félelem okozza az izomzat görcsös állapotát, s ez már jogosan váltja ki a fájdalomérzést. A fájdalom jelentkezése viszont most már megalapozottá teszi a félelmet. Így alakul ki az a boszorkánykör, amelynek eredménye, hogy a várjódó kimerül és a szülés elakad. Read a fájdalom csökkentése érdekében a félelmet akarta megszüntetni. Ehhez sok minden szükséges — így az orvos és a beteg között kialakult bizalom, a terhes felvilágosítása a szülés folyamatáról. Rendszeres tornagyakorlatokon a terhesek megtanulták izmaik elernyesztését és a szülés alatt kívánatos légzéstechnikát. Read módszerének tudományos hiányossága, hogy — bár Pavlov munkássága ez időben már világszerte ismert és elfogadott volt — nem ismerte fel az agykéreg szerepét a szülés folyamatában. Gyakorlati hátránya pedig az, hogy a széles tömegek számára nem jelentette a kérdés megoldását.

A tudat szerepe

Readdel egyidejűleg kezdték meg a Szovjetunióban Velvovszki idegorvos, Plotiser és Sugom nőorvosok a pavlovi tanok alkalmazását a szülési fájdalomcsillapítás érdekében. Nehéz feladat lenne ennek elméleti alapjait ismertetni egy cikk keretében, elégedjünk meg talán a legfontosabb tételleivel. Eszerint a szülés nem szükségképpen fájdalmas. A normális szülés csak azért okoz fájdalmat, mert évezredek során az egész társadalom szorosan összekapcsolta a szülés és fájdalom fogalmát. E nézet kialakulásának egyik legfőbb oka az volt, hogy a kóros születeknél nem volt segítség és míg nem volt terhesgondozás, senki sem tudta előre, milyen sors vár rá. A másik fontos tétel, hogy szervezetünk minden működése a nagyagykéreg ellenőrzése, irányítása alatt történik. Minél bonyolultabb valamely működés, annál inkább szükség van az agykéreg pontos analízáló és szintetizáló munkájára. A szülés rendkívül komplex folyamat, amiben a tudatos tevékenység igen hatásos segítséget nyújthat. Szülés alatt tehát nem a tudat kikapcsolására kell törekedni bódító vagy fájdalomcsillapító alkalmazásával, hanem ellenkezőleg, a tudat segítségével kell célszerűvé tenni a szervezet működését a szülés érdekében.

A pszichoprofilaktikus módszer eszköze a felvilágosítás, a tanítás. Célja megértetni a terhesekkel: elkerülhetik a fájdalmat, ha tudatosá válik bennük, hogy a szülés természetes és nem kóros folyamat és a szülést megfelelő magatartásukkal segíthetik. Rendkívüli előnye a módszernek, hogy mindenütt, nagy tömegek számára is alkalmazható, teljesen veszélytelen. Eredményessége pedig vetekszik minden más eljárással.

Öt évvel ezelőtt közölték a Szovjetunióban elért eredményeket. Az eljárás azóta másutt is gyorsan elterjedt. Pekingben például 1953-ban már 44 000 asszony vett részt előkészítő kurzuson. Az eljárást ma már Franciaország majd minden kórházában alkalmazzák. 1955-ben a zürichi kanton tanácsát a lakosság kérte fel az eljárás bevezetésére. Olaszországban és Belgiumban is egyre népszerűbbé válik a fájdalommentes szülés.

Miért nem alkalmazzák nálunk?

Nálunk is elkezdődött a módszer alkalmazása, előbb a budapesti I. számú, majd a II. számú klinikán. 1953-ban beszámoló is jelent meg az

Orvosi Hetilapban, amely az I. sz. klinika igen kedvező kezdeti eredményeit ismertette. Miért satnyult el a kezdeményezés? Általában arra hivatkoznak, hogy a kórházi adottságok nem megfelelőek. Csak egy szülőszoba van, és ha az előkészített várjódó együtt szül az elő nem készített, könnyen oda az eredmény. Kétségtelen igazság az is, hogy viszonylag kevés a személyzet létszáma és a pszichoprofilaktikus módszer újabb megterhelést jelentene. De ez nem elegendő magyarázat. Az orvosilag sokkal rosszabbul ellátott Kínában például jóval előttünk járnak a módszer alkalmazásában. Közelebb jár az igazsághoz, hogy orvosaink nem ismerik megfelelően a módszer elméleti alapjait és gyakorlati eredményeit, ezért kételkednek sikerében. Nem meglepő ez, mert a közelmúlt tankönyvei is a szülési fájdalmat tartják természetes jelenségnek és kórosnak minősítik a fájdalommentességet. Nem törekedett a módszer elterjesztésére a nőgyógyász szakcsoport vezetősége, nem karolta fel az ügyet sem a szakszervezet, sem az Egészségügyi Minisztérium illetékes osztálya.

Legfőbb ideje, hogy e hibát jóvá tegyük. De ezt csak felülről kezdhetjük el. Első feladatunk, hogy az Akadémia, a minisztérium, a szakszervezet, s a klinikát vezető professzorok ezt az ügyet érdemének megfelelően támogassák.

Dr. Hirschler Imre

Zsiga 2. Pál az egyik pestkörnyéki faluban lakik, a vasúti soron, egy kerületen kicsi házban.

Hepehupás, faluvégi tájék ez a vasúti sor, a gödröket ellepi a víz, a hal-mocskákat meg az akác, s a házak is csak úgy tessék-lássék álltak egyvonalba. A bejáró vonatok, mozdonyok megremegtetik az ablakokat, esténként a kivilágított fülkeablakok világlódzó fény-négyzeteket vetnek a falakra, s talányos árnyakat mozgatnak rajtuk egy-egy pillanattal. Lehet, hogy ezek a zajok és fények zavarják Zsiga 2. Pál szomszédságában a süket Kevei néni egyetemista fiát — állítólag azért égeti jélszakán a világló, mert akkor nyugodtabban tanulhat —, de Zsiga a vasútnál dolgozik, egész nap az orra előtt csattognak a kerekek és a szemé se rebben; ő már fel sem veszi az itteni zajokat. A Kevei-fiú egyetlen vágya, hogy Pestre költözhessen; Zsiga viszont áldja az esztét, hogy épp ide építkezett. Összel kukoricás-meg repás-vagonok sorolnak be a rakodóra, télen szén-meg fazuhatagok ömlenek a fagyos, keréknyomok szabdalta rögökre, s éjszakáig sem fuvarozódnak el; ilyenkor Zsiga „elnéz az állomás felé” azaz hóna alá csap egy zsákot, amelyet aztán dugig tömve hoz haza a hátán.

Most azonban nyár van, a rakodó üres, csak a szél járja és elhalóan füttyöget. Hétfőn, kedden egész nap esett, azóta szeles, borús az idő. Harmadnapja fúj, tehát — ha igaz az öregek szava —, holnapra kisüt a napocska, lehet menni dolgozni. No, nem a vasúthoz — hisz ő most betegállományban van —, hanem a földjére, a Sutygom-dűlőbe.

Zsiga közelebb van a negyvenhez, mint a harmincöthöz; nehezedik, testesedik. A zubbony majd szétreped a hasán. Az arca is megpárnásodott, s többnyire feketén borostás; fogai rosszak, Nyakát ferdén tartja;

együttérzést az in Szovjetunióba népi demokráciáknak a diák művészek... most nálunk 3-án az Épitők házában, 5-én Színházban, 7-ika Szálló na Fővárosi Oper... A táncgyűlt zánkba érkezett Köztársaság... tesse és feleség... külügyminiszter... minisztérium t...

Angol

Lond... Az angol lap... dönt tudósítók... gedet hangú j... dapesti Magva... nia atlétikai v... A legtöbb lap... a magyar köz... retetél, meleg... iránt és kifoga... selkedését. an... két oly melege... kiküldött tud... lentésében a t... „Budapest a... központja: a... közönség nézi...

nyakfájással... hét eleje óta... nyugodtan kie... szokta, így fel... látja senki.

Beesteled

ágyban szuszog... feki, ő az... aludt, semmi... ni. Egyébként... mégpedig a s... ródó fény: ten... Ez a fiú ne... Zsiganak. Aho... fölényesedik... baalegyednek... szavába beleki... lett már mo... táskaival, jól... rosba, ha rége... fel-kétszer an... ő, Zsiga; még... neki kell előr... A cigarett... füsttel együtt... retta készítője... rosszul fizet... bekerült, még... egyenruha, sz... nem nagy, de... jobb élet, min... se nehéz, kö... szemet rontan... izzadshoz, se... nagy kedve s... ban már ott... ket özevgyassz... ezer forintos... élet, ő meg ot... a szomszédságt... per az bántja... fizetett állást...